712/04

Den 6. december 2004 blev i sag nr. 63.402:

xxxxx xxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxx xxx xxxxx xxxxx
xxxx xxxxxxx

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har livsforsikring i Danica Pension, klager over selskabets afvisning af udbetaling ved tab af erhvervsevne og af at yde præmiefritagelse efter den 1/2 2004.

Selskabet har stoppet udbetalingen ved tab af erhvervsevne og præmiefritagelsen pr. 1/2 2004 under henvisning til, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat med mindst halvdelen efter dette tidspunkt.

Klageren, der er født i 1947, drev i mange år selvstændig virksomhed, indtil han blev ramt af en depression. Under behandlingsforløbet har det været nødvendigt at sælge virksomheden. Som en del af salgsaftalen kunne klageren komme og gå på virksomheden, som det passede ham, ligesom han i et år modtog vederlag som en del af salgssummen. Efterfølgende er klageren ansat i et fleksjob 12 timer/ugen på sin gamle virksomhed.

I juni 2002 modtog selskabet klagerens anmeldelse og en lægeattest, hvoraf det bl.a. fremgår, at klageren har været sygemeldt fra februar 2002 på grund af en svær depression.

På baggrund af de indsendte oplysninger bevilligede selskabet i første omgang præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne fra 28/5 2002 til den 1/12 2002. Selskabet indhentede løbende oplysninger fra bl.a. klageren selv, overlæge T.M. på H. Sygehus og H. Kommune. Selskabet har løbende forlænget udbetalingerne til den 1/12 2003.

I oktober 2003 modtog selskabet oplysninger fra den behandlende psykiatriske overlæge T.M., H. Sygehus, samt resultat af neuropsykologisk undersøgelse foretaget i juni 2003 af neuropsykolog F.B.E, hvoraf det bl.a. fremgår:

"**Konklusion**

Sammenfattende viser den neuropsykologiske undersøgelse en 56-årig mand, som i en indledende samtale virker en smule stillestående og trist, og man kan få indtryk af et let forsænket stemningsleje. Drev fra 1970-2002 selvstændig virksomhed med 80 ansatte, men i forbindelse med økonomiske vanskeligheder i 2002 udviklede han svær depression, og blev indlagt på psyk. afd. i H., hvor han fik adskillige elektrochokbehandlinger. Var efterfølgende ikke i stand til at drive sin virksomhed, som blev solgt i 2002. Arbejder aktuelt i flexjob som taksator for forsikringsselskab. Oplyser, at han efter ECT-behandlingen fik problemer med hukommelse og koncentration, og er stadig til stede. Klager desuden over konstant tinnitus, hurtig udtrætning, og humørmæssigt føler han sig i perioder fortsat trist og deprimeret.

Tager af medicin Zoloft mod depression.

Generelt ses undersøgelsen igennem hurtig udtrætning med koncentrationsmæssige vanskeligheder til følge.

Ved en gennemgang af de enkelte neuropsykologiske delfunktioner findes upåfaldende funktion.

Hukommelsesmæssigt ses ved indlæring og genfremkaldelse af verbalt og visuelt præsenteret materiale kun lette forstyrrelser og ses mest i form af hurtig udtrætning med koncentrationsmæssige vanskeligheder til følge.

Undersøgelsen viser ingen karakteristiske forstyrrelser antydende en dementiel udvikling af f.eks. Alzheimertypen."

Selskabet modtog endvidere oplysning om, at klagerens sygedagpenge var ophørt den 1/5 2003, samt at han herefter var overgået til fleksjob med 2/3 løntilskud.

I skrivelse af 7/11 2003 til klageren meddelte selskabet, at det havde vurderet, at hans generelle erhvervsevne ikke var nedsat til mellem 1/2 og 1/3. Som begrundelse for denne vurdering havde selskabets lægekonsulent lagt vægt på, at den neuropsykologiske undersøgelse kun havde påvist lettere hukommelsesforstyrrelser. Øvrige prøver havde vist normale forhold. Den psykiske tilstand var stationær, og depressionen var overstået. Der resterede lette hukommelsesforstyrrelser og koncentrationsvanskeligheder som følger af elektrochokbehandling. Det sidste ville fortage sig helt ifølge alle undersøgelser.

Efter selskabets opfattelse var klageren derfor ikke længere berettiget til udbetaling ved tab af erhvervsevne og præmiefritagelse, som følgelig blev stoppet den 1/2 2004.

Den 25/11 2003 modtog selskabet en skrivelse fra klagerens ægtefælle, der var utilfreds med selskabets afgørelse.

I skrivelse af 19/12 2003 til klageren fastholdt selskabet sin afgørelse, da det fortsat blev vurderet, at hans erhvervsevne ikke var nedsat til mindst halvdelen.

Efterfølgende har overlæge T.M. udarbejdet en speciallægeerklæring af 2/2 2004, hvoraf det bl.a. fremgår:

"**Konklusion:**

57-årig mand, uden uddannelse. Nr. 2 af 2 søskende. Voksede op i et hjem på landet. Efter 7 års skolegang var han beskæftiget ved landbruget. Han kom herefter i lære som snedker, en uddannelse han færdiggjorde i 1965. I 1970 etablerede han selvstændig virksomhed, produktion af karosserier til lastvogne, og han havde på et tidspunkt 80 ansatte. I forbindelse med økonomiske vanskeligheder i virksomheden, blev HC tiltagende belastet og ifølge deraf udviklede han i 2002 en svær depression og blev indlagt på psykiatrisk afdeling i H., hvor han bl.a. blev behandlet med i alt 17 ECT-behandlinger over 2 omgange. Han var ikke i efterforløbet i stand til at drive virksomheden og i 2002 blev den solgt. HC har aktuelt flexjob under kommunen med

12 timers beskæftigelse ugentlig, hvor han fungerer i vurdering af skader som hjælper for taksator i forsikringsselskaberne, men i det væsentlige er han arbejdsmæssigt sat på sidelinien.

Efter endt elektrochokbehandling har HC haft vanskeligheder med hukommelsen og koncentrationen, desuden klage over konstant tinnitus (summen i ørerne), hurtig udtrætning, og humørmæssigt føler han sig til tider trist, primært fordi han føler sig underlødig og utilstrækkelig i forhold til hans liv i almindelighed. Neurologisk og neuropsykologisk undersøgt ca. et 1/2 år efter sidste udskrivelse på mistanke om begyndende demens, idet HC's moder blev dement tidligt. Testningen konkluderede, at der generelt fandtes hurtig udtrætning med koncentrationsmæssige vanskeligheder til følge.

Således er der tale om en mand, der tidligere har kunnet klare en stor arbejdsbyrde, i øvrigt har han aldrig holdt ferie, har formået at etablere og drive en virksomhed, men samtidig med ringe muligheder for en alsidig udvikling af hans personlighed, desuden også uddannelsesmæssigt at udvikle sig, således er han forblevet præget af et forholdsvis snævert psykosocialt repertoire med tilsvarende få sociale og psykiske kompensationsmuligheder. Hertil kommer en faktisk grad af mange års arbejdsbelastning, især de sidste par år inden udvikling af en svær depressiv tilstand og tilsvarende fysisk stress. En depression der ender i et kronisk belastningssyndrom (udbrændthed) medførende en reel og væsentligt erhvervsmæssigt dekompensation og alment en forringelse af det psykosociale funktionsniveau.

Diagnoser: 43.8 Andre belastningsreaktioner (kronisk depressiv reaktion)
Z73.0 Udbrændthed"

Klageren gør over for nævnet gældende, at hans erhvervsevne er nedsat i en sådan grad, at han er berettiget til udbetaling.

I selskabets skrivelse af 2/3 2004 til nævnet hedder det bl.a.:

"Til klagen skal vi oplyse, at vi fastholder vores afgørelse.

Vores begrundelse for dette er, at Danica Pensions psykiatriske lægekonsulent, der flere gange har fået forelagt de lægelige oplysninger, vurderer, at H.C.'s generelle

erhvervsevne ikke er nedsat til 1/2 eller mindre. Dermed opfylder H.C. ikke betingelserne for præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne.

I henhold til forsikringsbetingelserne vurderer vi til at starte med, om H.C. midlertidigt er ude af stand til at passe sit nuværende arbejde. Vi vurderer således hans erhvervsevne i hans nuværende erhverv som direktør, og det er på den baggrund, at vi starter udbetalingen. Dette kaldes udbetaling ved midlertidig tab af erhvervsevne.

H.C. kan få udbetaling fra sin forsikring ved midlertidigt tab af erhvervsevne i op til 18 måneder efter hans sygemelding. Typisk vil vi senest efter 18 måneder vurdere, om hans erhvervsevne er nedsat længerevarende. Og her ser vi på hans erhvervsevne i et bredere perspektiv.

Hvis H.C. ikke er blevet rask efter 18 måneder, eller hvis hans sygdom er stabiliseret forinden, så vurderer vi, om han overhovedet kan vende tilbage til arbejdsmarkedet - altså om han har et længerevarende erhvervsevnetab.

I modsætning til vurderingen i forbindelse med midlertidigt tab af erhvervsevne er vurderingen ikke længere begrænset til, om han kan arbejde som direktør eller ej. Kort sagt ser vi på, hvad en arbejdsdygtig person med tilsvarende alder, uddannelse m.m., som H.C. har, kan tjene. Hvis sygdommen betyder, at han har mistet mellem 1/2 og 2/3 eller mere end 2/3 af denne indtægt, er han berettiget til udbetaling ved længerevarende erhvervsevnetab.

H.C. har været syg siden februar 2002, så det er derfor det længerevarende tab af erhvervsevne, der skal vurderes.

Den seneste speciallægeerklæring fra overlæge T.M. har været forelagt lægekonsulenten, der lægger vægt på, at problemet synes at dreje sig om, at H.C. skal omstille sig fra en hektisk tilværelse som direktør i sin egen virksomhed til et mere rutinepræget arbejde. I forløbet hvor der har været økonomiske problemer, har H.C. afhændet sin virksomhed og været under behandling for en svær depression. De aktuelle problemer drejer sig om 'udtrætningsfænomener' jf. neuropsykologisk testning

den 17. juni 2003. Der er ikke længere tale om mere udtalte depressive træk, således at erhvervsevnen i et rutinepræget arbejde ikke er under halvdelen.

Vi må derfor fastholde, at H.C.'s generelle erhvervsevne ikke er nedsat til halvdelen eller mindre."

Af referatet fra en rundbordssamtale den 15/1 2003 mellem ledelsen på klagerens gamle virksomhed, klageren og sagsbehandleren fremgår det bl.a.:

"AC oplyser, at H. er på L., fordi kunder fra Ø.S.L. er fulgt med H. Det drejer sig om store kunder som Post Danmark og Hessel. H. har derfor værdi aktuelt, men de gamle forretningsforbindelser går af, og forretning drives nu mere på markedsvilkår end på tillid. Den know-how, H. besidder, overtages af ingeniører. AC oplyser, at H. ikke kan honorere kravene på arbejdspladsen ift. edb. F.eks. har H. fået en computer på sit kontor, men han har endnu ikke haft den tændt. Man har været nødt til at indskærpe overfor H., at han skal tage tlf., når den ringer på arbejdspladsen. AC har ikke pt. noget job til H., som kan lønnes. AC peger på hukommelsesvanskeligheder som en stor barriere for arbejdet. AC oplyser, at de mennesker, som H. hjælper på L., godt kan klare arbejdet selv. 'H. går og kigger på lastbiler, men hans arbejde er ikke af betydning'.

AC oplyser, at for at betale en løn til H. skal hans hukommelse blive bedre, så han kan huske, hvad han er i gang med. Kravene til brug af edb skal honoreres, og L. skal kunne have et udbytte af H."

Af en samtale den 19/3 2003 mellem sagsbehandleren og personalechefen på klagerens tidligere virksomhed fremgår bl.a.:

"AC oplyser, at L. har taklet problemer ved at fratage H. opgaver.

H. bruges til de gamle kunder, hvor han er guld værd. AC tror ikke, H. kan få arbejde et andet sted. AC mener, at der måske godt kunne laves en ansættelse i fleksjob. AC vil have det dårligt med at sende H. hjem og gå."

Sagsbehandleren har den 20/3 2004talt med den behandlende psykiatriske overlæge. Af journalen fremgår bl.a.:

"TM oplyser, at man kan håbe på bedring, men TM frygter, at H. er landet, hvor han bliver. TM oplyser, at H. ikke har kapacitet eller ressourcer til at omstille sig (erhvervsmæssigt), og at han fremstår antiaggressiv og underdanig til forskel for den person, han beskriver sig selv som tidligere at have været.

TM vil godt stive H. af med mere medicin, men véd, at H. ikke ønsker mere medicin, og TM tvivler også selv på, at det vil få nogen virkning.

TM oplyser, at beskæftigelse på en eller anden måde vil være at foretrække for H."

Af et referat af et socialmedicinsk teammøde den 2/5 2003 fremgår bl.a.:

"Vurdering:

Det vurderes, at alle muligheder for at vende tilbage til det ordinære arbejdsmarked er udtømte. Dette fordi H. i voldsom grad har oplevet en ændring af sin personlighed, således han ikke længere kan kende sig selv og er blevet selvusikker. Det vurderes, at H. under sygemeldingen med kontakten til arbejdspladsen er blevet afprøvet tilstrækkeligt. Det vurderes, at alle revalideringsmuligheder er udtømte, og at H. ift. eget ønske om at yde en arbejdsindsats bedst hjælpes ved at skabe mulighed for ansættelse på fleksjobvilkår."

Forsikringsbetingelserne indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

"**Midlertidig uarbejdsdygtighed**

Ved midlertidig uarbejdsdygtighed forstås, at forsikrede er ude af stand til at passe sit nuværende arbejde.

…

Varigt tab af arbejdsevne

Bliver forsikrede ved med at være sygemeldt, og har forsikredes sygdomstilstand stabiliseret sig i et sådant omfang, at hans fremtidige arbejdsevne kan vurderes, foretages en vurdering af, om forsikredes arbejdsevne varigt er nedsat til 1/3 eller mindre, respektive til mellem 1/2 og 1/3. Denne vurdering foretages under alle omstændigheder senest 18 måneder efter den 1. sygedag, eller ved ulykkestilfælde 18 måneder efter skadedagen. Selskabet kan for et begrænset tidsrum en eller flere

gange udskyde vurderingen af det varige tab af arbejdsevne. Så længe udskydelsen varer, sker der udbetaling efter reglerne om midlertidig uarbejdsdygtighed.

Forsikredes arbejdsevne anses for varigt at være nedsat til 1/3 eller mindre, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/3 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder.

Forsikredes arbejdsevne anses for varigt at være nedsat til mellem 1/2 og 1/3, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/2 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder.

Ved vurderingen af den forsikredes tab af arbejdsevne foretages et skøn over, om forsikrede må anses for egnet til omskoling. Hvis forsikrede anses for egnet til og i tilfælde af omskoling må forventes at blive i stand til at opretholde den førnævnte indtjening, anses hans arbejdsevne ikke for nedsat til 1/3 eller mindre, respektive til mellem 1/2 og 1/3.

Der tages ikke hensyn til, om forsikrede på grundlag af situationen på arbejdsmarkedet eller efter omskoling vil blive i stand til at få arbejde svarende til sin uddannelse.

Hvis det vurderes, at forsikrede ikke har mistet sin arbejdsevne i den forstand, der nævnes ovenfor, er forsikrede ikke længere berettiget til at modtage ydelser efter reglerne om midlertidig uarbejdsdygtighed."

Nævnet udtaler:

En gennemgang af de lægelige oplysninger, herunder speciallægeerklæringen af 2/2 2004 fra den psykiatriske overlæge, har overbevist nævnet om, at klageren har mistet halvdelen af sin generelle erhvervsevne.

Derfor

b e s t e m m e s :

Selskabet, Danica Pension, skal anerkende, at klageren har mistet halvdelen af erhvervsevnen, og skal på dette grundlag genoptage udbetalingen og præmiefritagelsen fra den 1/2 2004 med tillæg af renter i henhold til forsikringsaftalelovens § 24.

Poul Sørensen
formand